

ПОСТАНОВА

Правління Національного банку України

23 березня 2022 року м. Київ № 60

Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану
(Зі змінами, внесеними постановою Правління Національного банку України

*від 08 квітня 2022 року № 69,
від 04 травня 2022 року № 92,
від 08 червня 2022 року № 115,
від 14 червня 2022 року № 121,
від 26 серпня 2022 року № 191,
від 04 жовтня 2022 року № 212)*

Відповідно до статей 7, 15, 44, 55, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 18 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”, статті 11 Закону України “Про валюту і валютні операції”, Закону України “Про санкції”, Закону України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні”», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”, з метою визначення особливостей виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Банки України не здійснюють заходів із перевірки джерел походження коштів, передбачених Законом України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ) та нормативно-правовими актами Національного банку України, у разі проведення фінансових операцій з унесення клієнтами коштів готівкою з метою їх зарахування на:

1) рахунки Збройних Сил України для надання допомоги Збройним Силам України та спеціальний рахунок, відкритий Національним банком України для збору коштів на підтримку Збройних Сил України;

(підпункт 1 пункту 1 зі змінами, внесеними постановою Правління Національного банку України від 04.05.2022 № 92)

2) поточний рахунок Міністерства соціальної політики України, відкритий в Національному банку України для благодійної допомоги та забезпечення підтримки найуразливіших категорій населення;

3) рахунки банків України для придбання облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації”;

4) поточний рахунок клієнта – фізичної особи в розмірі, який відповідає пороговій фінансовій операції та зазначений в статті 20 Закону про ПБК/ФТ, якщо такий клієнт не надав на вимогу банку відповідних документів або відомостей.

(пункт доповнено новим підпунктом 4 згідно з постановою Правління Національного банку України від 08.04.2022 № 69)

1¹. Банкам України забороняється здійснювати видаткові операції (видавати кошти в готівковій формі, проводити їх переказ, інші видаткові операції) за рахунками клієнтів – фізичних осіб із коштами, зазначеними в підпункті 4 пункту 1 цієї постанови, крім випадків переказу таких коштів на рахунки, зазначені в підпунктах 1 – 3 пункту 1 цієї постанови.

Банк попередньо перед здійсненням клієнтом фінансової операції з внесення коштів у готівковій формі на його поточний рахунок у розмірі, визначеному в статті 20 Закону про ПБК/ФТ, повідомляє клієнта про обмеження видаткових операцій з коштами в разі ненадання клієнтом на вимогу банку документів або відомостей, необхідних для встановлення джерел їх походження.

Банк самостійно у своїх внутрішніх документах визначає випадки обов'язкового встановлення джерел походження коштів, перелік необхідних документів/відомостей, що мають надаватися клієнтом для встановлення джерел їх походження.

Банк зобов'язаний повідомити клієнта засобами, визначеними банком у його внутрішніх документах, з обов'язковим забезпеченням доставки такого повідомлення клієнту про умови внесення готівкових коштів, зазначених у підпункті 4 пункту 1 цієї постанови, та обмеження на здійснення видаткових операцій, зазначених в абзаці першому пункту 1¹ цієї постанови.

Банк здійснює контроль за цільовим використанням коштів, зазначених у підпункті 4 пункту 1 цієї постанови, зарахованих на поточний рахунок клієнта, шляхом встановлення ліміту на залишок коштів на рахунку, який відповідає сумі внесених на рахунок коштів. Банк зменшує встановлений ліміт на залишок коштів на рахунку клієнта на суму переказу коштів на рахунки, зазначені в підпунктах 1–3 пункту 1 цієї постанови.

Вимоги, передбачені в пункті 1¹ цієї постанови, не застосовуються до випадків надання клієнтом на запит банку документів або відомостей, необхідних банку для встановлення джерел походження готівкових коштів, що вносяться клієнтом для проведення фінансової операції.

(доповнено новим пунктом 1¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 08.04.2022 № 69)

1². Відповідальний працівник банку у випадках, зазначених в абзацах п'ятому та шостому пункту 9 розділу X “Прикінцеві та перехідні положення” Закону про ПВК/ФТ, видає внутрішнє розпорядження щодо замороження/розмороження активів, яке повинно містити:

1) дату та час прийняття рішення та його вид (замороження або розмороження);

2) ідентифікаційні дані особи, активи якої заморожуються/розморожуються;

3) інформацію щодо ділових відносин із клієнтом (за наявності): номери та дати відкриття клієнту рахунків, суми заморожених/розморожених активів на них у розрізі рахунків (інформація зазначається щодо відкритих на дату замороження/розмороження рахунків);

4) підстави розмороження активів (у разі розмороження);

5) підпис відповідального працівника банку.

Банк забезпечує зберігання розпоряджень відповідального працівника банку щодо замороження/розмороження активів в окремій справі не менше п'яти років у порядку, передбаченому внутрішніми документами банку для зберігання документів з обмеженим доступом.

Банк обліковує заморожені кошти на рахунках клієнтів. Облік розрахункових документів за заблокованими фінансовими операціями разом із розпорядженнями про замороження/розмороження відповідних активів здійснюється на позабалансовому рахунку 9809 А “Інші документи за розрахунковими операціями клієнтів” Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11 вересня 2017 року № 89 (зі змінами).

(доповнено новим пунктом 1² згідно з постановою Правління Національного банку України від 08.04.2022 № 69)

2. Банки України мають право для відкриття фізичним особам – резидентам України, які постійно проживають або тимчасово перебувають за межами України, фізичним особам-нерезидентам (крім резидентів Російської

Федерації/Республіки Білорусь) рахунків виключно з метою придбання облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації”:

1) здійснювати ідентифікацію та верифікацію таких фізичних осіб на підставі копій документів та відомостей, зазначених у пункті 1 частини восьмої та в пункті 1 частини дев'ятої статті 11 Закону про ПВК/ФТ, отриманих засобами:

дистанційних систем обслуговування;
електронної пошти із застосуванням кваліфікованого електронного підпису (далі – КЕП)/удосконаленого електронного підпису;
інших дистанційних каналів зв'язку в межах технічних можливостей банку.
Уповноважений працівник банку накладає КЕП на отримані від клієнта (представника клієнта) електронні копії документів;

2) не здійснювати відеоверифікацію в порядку, передбаченому додатком 3 до Положення про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 19 травня 2020 року № 65 (зі змінами) (далі – Положення № 65);

3) встановлювати приналежність отриманих копій документів від таких фізичних осіб шляхом проведення відеозв'язку.

3. Відеозв'язок, передбачений в підпункті 3 пункту 2 цієї постанови, може бути проведений за умови, що банк:

1) здійснює фотофіксацію особи:
верифікація якої здійснюється;
з власним ідентифікаційним документом (сторінки/сторони, що містить фото власника);

2) здійснює фотофіксацію таким чином, щоб фотозображення давали змогу однозначно розпізнати особу та деталі ідентифікаційного документа (включаючи фото та ідентифікаційні дані, що містяться на такій сторінці/стороні ідентифікаційного документа);

3) отримав чітку та однозначну згоду особи на проведення відеозв'язку перед початком такої процедури (включаючи фотофіксацію особи та/або екрана з її зображенням і відповідних документів, що пред'являються нею). Запис відеозв'язку також має містити факт надання такої згоди;

4) проводить відеозв'язок у режимі реального часу без переривання. Відеозв'язок має бути проведений повторно в повному обсязі в разі його переривання з будь-яких причин.

4. Банки України здійснюють спрощені заходи належної перевірки клієнтів, які проводять фінансові операції з метою придбання у власність облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації” на первинному ринку (уключаючи заходи щодо встановлення джерел походження коштів) для отримання відшкодування їх номінальної вартості з виплатою доходу відповідно до умов розміщення облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації”, за винятком таких клієнтів, яким відповідно до вимог Закону про ПВК/ФТ обов'язково встановлюється високий ризик:

1) клієнтів, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава (юрисдикція), що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення;

2) клієнтів, включених до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції (далі – перелік осіб), клієнтів, які є представниками осіб, включених до переліку осіб, клієнтів, якими прямо або опосередковано володіють або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, включені до переліку осіб;

3) іноземних публічних діячів, членів їх сімей та осіб, пов'язаних із такими політично значущими особами, а також клієнтів, кінцевими бенефіціарними власниками яких є зазначені особи;

4) клієнтів, стосовно яких (кінцевих бенефіціарних власників яких) застосовані спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до статті 5 Закону України “Про санкції”;

5) клієнтів, місцем проживання (перебування, реєстрації) яких є держава, віднесена Кабінетом Міністрів України до переліку офшорних зон.

Спрощені заходи належної перевірки не здійснюються щодо клієнтів, які проводять операції з купівлі-продажу облігацій внутрішньої державної позики “Військові облігації” на вторинному ринку.

(пункт 4 у редакції постанови Правління Національного банку України від 08.06.2022 № 115)

5. Банки України можуть використати право, зазначене в пункті 32 додатка 2 до Положення № 65, у разі одночасного дотримання всіх нижчезазначених умов:

1) ризик ділових відносин з клієнтом (фінансової операції без встановлення ділових відносин) є низьким;

2) загальний ліміт на проведення видаткових фінансових операцій за всіма рахунками та електронними гаманцями, відкритими клієнту в банку, не перевищує 400 тисяч гривень на місяць (еквівалент) та 400 тисяч гривень на рік (еквівалент);

3) загальний залишок за всіма рахунками та електронними гаманцями, відкритими клієнту в банку, не перевищує 400 тисяч гривень (еквівалент).

6. Суб'єкти первинного фінансового моніторингу, державне регулювання та нагляд за якими у сфері фінансового моніторингу здійснює Національний банк України (далі – СПФМ), якщо немає:

1) можливості встановити з клієнтом контакт або в разі закінчення строку (припинення) дії, втрати чинності чи визнання недійсними поданих документів, втрати чинності/обміну ідентифікаційного документа клієнта (представника клієнта), можуть не вживати заходів щодо актуалізації даних про клієнтів, передбачених у пунктах 13–16 додатка 1 до Положення № 65 та пунктах 13–16 додатка 1 до Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 107 (зі змінами) (далі – Положення № 107);

2) перешкод для актуалізації даних про клієнтів, здійснюють таку актуалізацію з використанням дистанційних каналів зв'язку в межах технічних можливостей, передбачених Положенням № 65 та Положенням № 107.

7. СПФМ під час надання банківських або інших фінансових послуг/встановлення ділових відносин мають право прийняти від фізичної особи ідентифікаційний документ, строк дії якого закінчився або до якого своєчасно не вклеєна фотокартка, та якщо у фізичної особи немає іншого документа, що посвідчує особу.

8. Національний банк України зупиняє на період дії воєнного стану проведення планових виїзних перевірок, які передбачені Положенням про порядок організації та здійснення нагляду у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності

персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), затвердженим постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2020 року № 90 (далі – Положення № 90).

(пункт 8 зі змінами, внесеними постановою Правління Національного банку України від 14 червня 2022 № 121)

9. Національний банк України на період дії воєнного стану здійснює безвізний нагляд, позапланові виїзні перевірки у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), дотримання вимог нормативно-правових актів Національного банку України, що визначають особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану в частині здійснення валютних операцій та виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, відповідно до Положення № 90 та постанови Правління Національного банку України від 17 грудня 2021 року № 145 “Про особливості здійснення виїзних перевірок у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) під час карантину”.

(пункт 9 у редакції постанови Правління Національного банку України від 14 червня 2022 № 121)

10. Зустріч, зазначена в абзаці третьому пункту 4 розділу I Положення № 90, у разі встановлення за результатами безвізного нагляду, позапланової виїзної перевірки порушень вимог законодавства України не проводиться.

(пункт 10 зі змінами, внесеними постановами Правління Національного банку України від 14 червня 2022 № 121, від 04 жовтня 2022 № 212)

10¹. Суб’єкт, зазначений в пункті 2 розділу I Положення № 90 (далі – Суб’єкт), зобов’язаний надіслати Національному банку України лист у вигляді електронного документа, підписаний керівником та відповідальним працівником Суб’єкта (якщо перевірка містить питання дотримання вимог законодавства з питань фінансового моніторингу), з інформацією про ознайомлення з актом про результати безвізного нагляду (далі – акт)/довідкою про виїзну перевірку (далі – довідка).

Суб’єкт зобов’язаний надіслати лист з інформацією про ознайомлення з актом/довідкою не пізніше ніж на п’ятий робочий день із дати отримання акта/довідки у вигляді електронного документа/першого примірника акта/довідки в паперовій формі/засвідченої належним чином копії акта/довідки в паперовій формі з електронного документа.

Акт/довідка вважається доведеним(ою) до відома Суб'єкта або отриманим(ою) Суб'єктом і таким(ою), що не має пояснень та заперечень, у випадках:

1) неотримання Суб'єктом із незалежних від Національного банку України причин акта/довідки протягом п'яти робочих днів із дня надсилання акта/довідки у вигляді електронного документа або семи робочих днів із дня надсилання першого примірника акта/довідки в паперовій формі/засвідченої належним чином копії акта/довідки в паперовій формі з електронного документа та/або

2) отримання від Суб'єкта листа з інформацією про ознайомлення з актом/довідкою, що не відповідає вимогам абзаців першого та другого пункту 10¹ цієї постанови, та/або

3) ненадання пояснень/заперечень до акта/довідки в порядку та строки, визначені в пункті 10² цієї постанови.

Акт/довідка у вигляді електронного документа/другий примірник акта/довідки в паперовій формі, що залишився в Національного банку України, є підставою для прийняття ним відповідних рішень у межах повноважень у випадках, визначених у підпунктах 1–3 пункту 10¹ цієї постанови.

(доповнено новим пунктом 10¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 26 серпня 2022 року № 191)

10². Суб'єкт має право надати Національному банку України разом із листом з інформацією про ознайомлення з актом/довідкою протягом строку, встановленого в абзаці другому пункту 10¹ цієї постанови, пояснення, обґрунтовані заперечення щодо обставин, фактів і висновків, викладених у довідці/акті, з доданням підтвердних документів, інформації.

(доповнено новим пунктом 10² згідно з постановою Правління Національного банку України від 26 серпня 2022 року № 191)

11. Суб'єкти мають право звернутися до Національного банку України з письмовим обґрунтованим клопотанням про продовження термінів ужиття ними заходів, передбачених в абзаці другому пункту 35 розділу II та абзацах першому, сьомому, дев'ятому пункту 45 розділу IV Положення № 90.

(абзац перший пункту 11 зі змінами, внесеними постановою Правління Національного банку України від 26 серпня 2022 року № 191)

Голова Національного банку України або заступник Голови Національного банку України, або керівник/заступник керівника структурного підрозділу центрального апарату Національного банку України, який здійснює нагляд за дотриманням Суб'єктами вимог законодавства України, або особа, яка виконує обов'язки однієї із зазначених осіб, приймає рішення про

продовження/непродовження термінів ужиття заходів, зазначених у клопотанні Суб'єкта, інформація про яке надсилається Суб'єкту відповідно до пункту 9 цієї постанови.

12. Електронні документи, складені відповідно до вимог Положення № 90, включаючи запити Національного банку України в електронній формі, передбачені в пункті 41 розділу IV Положення № 90, пересилаються засобами системи електронної взаємодії поштово-портального рішення Національного банку України або через офіційну електронну поштову скриньку Національного банку України (за умови забезпечення конфіденційності інформації з обмеженим доступом), або засобами “АРМ-НБУ-інформаційний” (для електронних документів із грифом обмеження доступу “Банківська таємниця”).

Національний банк України має право надсилати акт/довідку у вигляді електронного документа [якщо в ньому (ній) немає інформації з обмеженим доступом] Суб'єктам (крім банків) засобами системи електронної взаємодії поштово-портального рішення Національного банку України [за наявності електронної взаємодії зі Суб'єктами (крім банків)] або через офіційну електронну поштову скриньку Національного банку України.

(пункт 12 доповнено новим абзацом згідно з постановою Правління Національного банку України від 26 серпня 2022 року № 191)

12¹. Розгляд питань, зазначених у підпункті 2 пункту 8 розділу I Положення № 90, може здійснюватися без участі Суб'єктів, зазначених у підпункті 2 пункту 2 розділу I Положення № 90.

(доповнено новим пунктом 12¹ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04.05.2022 № 92)

12². Погодження та підписання рішень про застосування заходів впливу до Суб'єктів за результатами виїзних перевірок/безвиїзного нагляду, здійснених у порядку, визначеному Положенням № 90 (далі – рішення про застосування заходу впливу), здійснюються засобами СЕД АСКОД із застосуванням кваліфікованого електронного підпису.

Національний банк України надсилає рішення про застосування заходів впливу в електронному вигляді:

1) до банків засобами “АРМ-НБУ-інформаційний” (для електронних документів із грифом обмеження доступу “Банківська таємниця”);

2) до Суб'єктів (крім банків) засобами системи електронної взаємодії поштово-портального рішення Національного банку України або через офіційну електронну поштову скриньку Національного банку України.

Національний банк України має право здійснювати надсилання до Суб'єктів засвідчені належним чином копії рішень про застосування заходів впливу/копії актів/копії довідок в паперовій формі з електронних документів, які підписано та зареєстровано в СЕД АСКОД, засобами поштового зв'язку рекомендованим листом із повідомленням про вручення.

(доповнено новим пунктом 12² згідно з постановою Правління Національного банку України від 04.05.2022 № 92, зі змінами, внесеними постановами Правління Національного банку України від 14 червня 2022 № 121, від 04 жовтня 2022 № 212)

12³. У рішенні про застосування заходу впливу можуть бути продовжені строки, визначені в пункті 22 розділу III, пункті 31 розділу V, пунктах 34, 35 розділу VI Положення про застосування Національним банком України заходів впливу до установ за порушення законодавства з питань фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2020 року № 106, пунктах 22, 27 розділу II Положення про валютний нагляд, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 січня 2019 року № 13 (зі змінами).

(доповнено новим пунктом 12³ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 травня 2022 № 92)

12⁴. Розгляд питання, зазначеного в підпункті 1 пункту 8 розділу I Положення № 90, на засіданні колегіального органу, який утворений відповідно до статті 17 Закону України “Про Національний банк України” та якому Правлінням Національного банку делеговані окремі повноваження щодо регулювання та нагляду (далі – Комітет), здійснюється без участі Суб'єктів.

(доповнено новим пунктом 12⁴ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 жовтня 2022 № 212)

12⁵. Інформація, зазначена в підпункті 1 пункту 8 розділу I Положення № 90, може не вноситися на засідання Комітету та не розглядатися Комітетом.

Акт/довідка в такому разі складається без розгляду Комітетом, а інформація про результати проведеного(ої) безвиїзного нагляду/виїзної перевірки, зафіксована в акті/довідці, доводиться до відома Комітету одночасно з унесенням на засідання Комітету пропозицій, зазначених у підпункті 2 пункту 8 розділу I Положення № 90.

(доповнено новим пунктом 12⁵ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 жовтня 2022 № 212)

12⁶. На засідання Комітету, зазначене в абзаці четвертому пункту 8 розділу I Положення № 90, не запрошується/не запрошуються

представник/представники Суб'єкта в разі розгляду на цьому засіданні пропозиції щодо незастосування заходів впливу до такого Суб'єкта.

Національний банк доводить інформацію про прийняте рішення щодо незастосування заходів впливу до Суб'єкта шляхом направлення йому листа в порядку, визначеному в пункті 12² цієї постанови.

Розгляд питання про застосування заходів впливу до Суб'єкта здійснюється в порядку, установленому нормативно-правовими актами Національного банку, якщо Комітетом не підтримано пропозицію, зазначену в абзаці першому пункту 12⁶ цієї постанови.

(доповнено новим пунктом 12⁶ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 жовтня 2022 № 212)

12⁷. Пункт 7 розділу I Положення № 90 не застосовується.

(доповнено новим пунктом 12⁷ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 жовтня 2022 № 212)

12⁸. Зустріч, зазначена в пункті 29 розділу II Положення № 90, може проводитися в режимі відеоконференції.

(доповнено новим пунктом 12⁸ згідно з постановою Правління Національного банку України від 04 жовтня 2022 № 212)

13. Протягом дії воєнного стану інші нормативно-правові акти Національного банку України діють у частині, що не суперечить цій постанові.

14. Визнати такими, що втратили чинність:

1) постанову Правління Національного банку України від 27 лютого 2022 року № 25 “Про заходи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення в зв'язку із введенням воєнного стану”;

2) постанову Правління Національного банку України від 02 березня 2022 року № 32 “Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 27 лютого 2022 року № 25”;

3) постанову Правління Національного банку України від 11 березня 2022 року № 47 “Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 27 лютого 2022 року № 25 та виконання окремих вимог законодавства з питань фінансового моніторингу у зв'язку з уведенням воєнного стану”.

15. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Ярослава Матузку.

16. Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування та діє протягом періоду дії Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні”.

Голова

Кирило ШЕВЧЕНКО

Інд. 25